

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.— Za vse druge države in Ameriko K 5.60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inzerate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštne proste. — Inzerati: štiristopna peti-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inzerati po dogovoru. Inzerati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavi: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Vojna z Ameriko.

Vojna napetost z Ameriko.

Jasne slike si iz poročil, ki prihajajo iz Amerike, še vedno ni mogoče ustvariti. Vendar je gotovo to, da se Wilsonov vpliv vedno bolj utrjuje in da se bliža kriza svojemu vrhuncu.

Zeneva, 3. marca. „Agence Havas“ poroča, da je prišlo na newyorški borzi do velikega gibanja, ker smatrajo, da je neposredno pričakovati izbruha vojne.

Washington, 2. marca. Reuter. Senat je sprejel kreditno predlogo za 835 milijonov dolarjev, ki obsega med drugim 115 milijonov za predsednika za pospešitev gradbenega programa in 35 milijonov za pomnožitev podmorskih čolnov. Senat je odobril soglasno, da se črta klavzula, glasom katere morajo Združene države svoje mednarodne spore rešiti potom razsodišč.

Nastop Wilsona kot novoizvoljenega predsednika.

Milan, 5. marca. „Corriere della sera“ poroča iz Londona: Novo predsedstvo Wilsona je bilo včeraj na washingtonskem kapitolu brez pompa potrjeno. Wilson je storil običajno prisego ter poljubil Sv. pismo pri besedah: „Gospod bodi naša zaščita in pomoč v uri preizkušnje!“ Ceremonija je potekla precej neopazeno zaradi silnega interesa, katero kaže ljudstvo za sejo senata, ki je razpravljal o pooblastilih predsedniku za uporabo za vojsko in mornarico določenih vsot in kjer je vsled trdovratne obstrukcije manjšine prišlo do sklepa zasedanja, ne da bi bilo prišlo do podelitve pooblastil predsedniku. Seja je potekla zelo hrupno, ker so skušali govorniki manjšine preppiti večino in ker je prišlo dostikrat do razžaljenja in skoraj do spopadov senatorjev.

Wilson oborožuje trgovske ladje.

Washington, 4. marca. Reuter: Od visoke strani se čuje, da oboroži Wilson trgovske ladje in stori še druge odredbe, da zavaruje ameriške ladje, tudi če bi senat ne sprejel zakonskega načrta o oboroženi nevtralnosti. Wilson zaupa, da je

v to pooblaščen in smatra glasovanje in sploh za držanje senata za dokaz, da stoji kongres za njim.

Oborožena nevtralnost Amerike.

Washington, 4. marca.

Reuter. Dne 4. t. m. opoldne se je senat odgodil, ne da bi sklepal o zakonskem načrtu glede oborožanja trgovskih ladij. Ker je omogočil poslovnik senata, ki ne pozna nobene utesnitve debate, peščici pacifistov in prijateljev Nemcev, da so nadaljevali debato do opoldne, se je ta sesija končala brez uspeha. Triinosemdeset izmed 96 senatorjev pa je podpisalo izjavo, ki se odločno izreka za zakon ter izraža svoje obžalovanje, da zakona ni mogoče spraviti pod streho; 12 senatorjev ni podpisalo, eden je bil bolan.

Nova Wilsonova poslanica ameriškemu narodu.

Dne 4. marca je nastopila doba drugega Wilsonovega predsedništva. Istočasno je prenehala tudi legislativna funkcija ameriške zbornice reprezentatov in senata ter je v ponedeljek 5. marca pričela funkcija istočasno s predsednikom izvoljenih novih zbornic.

Ta sprememba je postala vsled okolišnosti političnega položaja jako važna. Dne 3. marca je pričel namreč senat razpravljati o pooblastilih, ki bi naj omogočila Wilsonu, da oboroži trgovske ladje ter izvrši razne druge važne priprave za vojno. Ta načrt je prekrizala skupina 11 senatorjev, ki so zavlekli debato do 4. marca opoldne, ko je legislativna funkcija senata avtomatično ugasnila. Senat ni prišel več do tega, da bi bil sklepal o pooblastilih za predsednika, ki bo moral sedaj celo vprašanje znova spraviti pred novi senat. Obstrukcijo 11 senatorjev je omogočil poslovnik ameriškega senata, ki ne pozna „zaključenja debate“ in pripušča, da govorijo člani senata o vsakem predlogu kolikor hočejo.

Washington, 5. marca. Reuter. Senat je sklican za jutri. Na dnevnem redu se nahaja tudi doloba, ki naj omogoči zaključenje debate.

Wilsonova inavguralna adresa.

Washington, 5. marca. Reuterjev biro. Wilson pravi v inavguralni adresi: Vojna je od za-

četka pritisnila neizogibno svoj pečat na našega duha, na našo industrijo, na našo trgovino in na našo politiko. Na morju se nam je zgodila velika krivica. Mi smo imeli želje, odgovoriti s krivicami in razžaljenji, dasi so bile naše nam storjene krivice neznosne, smo se vedno jako zavedali, da ne želimo ničesar zase, česar bi ne bili pripravljeni zahtevati za vse človeštvo, namreč pravičnost, svobodo za življenje in varstvo pred organizirano krivico. V tem duhu in v tej misli smo dospeli bolj in bolj do prepričanja, da mora biti naša naloga, delati za ohranitev in ojačenje miru. Morali smo se oborožiti, da smo mogli uveljaviti svoje zahtevanje na gotovo najmanjšo mero pravice in svobode delovanja. Trdno stojimo v oboroženi nevtralnosti. Zgodi se celo lahko, da nas bodo okolščine prisilile na aktivno obrambo naših pravic in na bolj neposredno udeležbo pri velikem boju. A ničesar ne izpremeni naših idej in naših ciljev. Ne želimo niti zavojevanj, niti dobičkov. Ničesar ne želimo, kar bi se dalo doseči samo na troške drugega naroda. Nazaj ne moremo. Gre za našo lastno usodo kot narod. Zavzeti se moramo za sledeče: da imajo vsi narodi enak velik interes na svetovnem miru in na politični stabilnosti svobodnih narodov ter so zato v enaki meri odgovorni, da je najvažnejše načelo miru resnična enakost narodov v vseh pravnih vprašanjih, da se mir ne more zanesljivo in pravično naslanjati na navidezno pravno enakost, da izvira vsa pravična sila vlad iz privoljenja vladancev, da naj bodo morja enako svobodna in varna za vse narode po zakonih, določenih po skupnem dogovoru, da naj bodo omejena oborožena narodov na notranji red naroda in na domačo varnost, in da je dolžnost vsakega naroda, paziti na to, da strogo in uspešno zatire in onemogoči vsak poskus, pomagati kakoli revoluciji v drugih deželah.

Ta načela bi morali soglasno priznati in v tej novi edinosti bomo združeni po plamenih, katerih žar nas osvobodí strankarstva in needinosti in nas združi tako glede razumevanja naših nalog kakor glede zvišenega sklepa jih izpolniti. Spričo vsega človeštva se hočemo lotiti svoje velike naloge.

PODLISTEK.

Vagabund.

Nocturno.

Trepet nemirne duše . . .
Iz pajčolanov ur polnočnih
izvila se je tvojega telesa
slabotna senca . . .

Strun mehkih smrtne slutnje
z objemi umirajočega akorda
razpršile so se v temine nočne,
da zašuštele breze so v skrivnosti tihi. —

Zaječal je trenutek v bolečini . . .
S krvavim je posmehom violini
izčaral star cigan razposajenko,
enako satana režanju, krohotanju.

S peruti močnimi vihar zatulil
je preko stepe; struna gosli
je z jekom zadnjim umolknila.
. . . Izza oblakov je priplaval mesec.

Črna roka.

„L' Oeuvre“ prinaša tragikomično zgodbo, ki ironizuje pomanjkanje premoga v Parizu in ki bi se bila prav tako lahko zgodila tudi v Berlinu, na Dunaju ali v Pragi:

Ko sem danes zjutraj srečal prijatelja Pingelta, sem ga komaj spoznal. —

„Od žene se bom ločil —“ je zaihtel.

To me je presenetilo, kajti poznal sem madame Pingelt kot ljubko, dražestno bitje in vselej sem bil prepričan, da sta oba zakonska jedna duša, jedno srce.

„No, no,“ tolažim prijatelja, „človek ne sme vsega vzeti tako tragično. Malo nesporazumljenje se pripeti celo v najboljši rodbini.“

„Tebi je lahko govoriti!“ zastoče. „Ne moreš si misliti, kako je to poniževalno za moža moje vrste!“ —

In pripovedoval je globoko sopeč:

„Pred tednom je prišla moja žena zvečer domov nekoliko razburjena. Ravnokar sem bil poveljeval. Njene prve besede so bile: „Dobila sem dve vreči premoga. Ležite spodaj na dvorišču. Nisem hotela, da bi človek prišel sem gori.“ Nato se obrne k zrcalu, da odloži klobuk. Oblečena je bila v svitlorumen kostum, ki ji, vzlic temu, da je od lanskega leta, še vedno lepo in elegantno pri-

stoja. Ampak ob pasu — v prvem trenutku sam nisem hotel verjeti svojim očem — zagledam na svitlobarvnem blagu odtisek velike črne roke. Nehote sem vzkliknil. — Moja žena se obrne, pajčolan v roki — stemnilo se mi je pred očmi — sredi lica črn madež!

„Nesrečnica!“ zaupijem, „kaj si se predrznila!“

Spustila se je v jok, ne da bi se zagovarjala. Bilo bi tudi brez smisla. Neovrgljive dokaze sem videl na lastne oči. — Izpovedala se je. Na ulici je srečala slučajno voz, do vrha naložen s premogom in obljubila je vozniku dvakratno ceno in vrhutega še bogato nagrado, ako ji proda stot premoga. Mož s premogom je bil pripravljen, ji ugoditi, toda edinole s pogojem, ako je sme — poljubiti! V očigled pridobitve kar celega meterskega stota premoga, ni videlá v tem tako grozne pregrehe. In tako jo je premogar poljubil s polno strastjo človeka, ki se naenkrat čuti velikega gospoda in ima pri tem še roke umazane od svojega črnega poklica. Za en stot premoga prodajajo dandanes žene svojo čast! Te misli ne prenesem. Ločim se!“

Žalostno sem gledal za odhajajočim prijateljem.

Tudi žrtev vojske!

N. L.

Nemčija in Mehika.

„Lokalanzeiger“ prinaša poročilo „Daily Telegrapha“, ki pravi, da je bil grof Bernstorff sam pisal predsedniku Mehike Carranzi pismo s ponudbami Zimmermanna. Sela nemškega poslanika pa se je spotoma prijel agent ameriške tajne službe.

„Times“ poročajo iz Washingtona: Razkritja o nemški ponudbi Mehiki so javnost bolj razburila, kahor katerokoli razkritje od početka vojne. Zlasti so zlomila v kongresu vsak odpor proti oboroženju trgovskih parnikov. Splošno se ljudje začudeni sprašujejo, kako so dospela pisma nemškega državnega tajnika preko oceana. Ameriški listi govore, da so pisma prinesli s seboj Mehikanci. Splošno pa se sodi, da je Nemčija skriva tudi vstaje na Kubi.

Zimmermannovo pismo.

Frankfurt, 5. marca. „Frankfurter Ztg.“ poroča iz Haaga, da je nemški državni tajnik Zimmermann pisal nemškemu poslaniku v Mehiki v Eckhardtu tole pismo:

Berolin, 19. jan. 1917.

Dne 1. februarja bomo pričeli z neomejeno vojno podmorskih čolnov, vendar nameravamo vzdržati Ameriko nevtralnno. Če se nam to ne posreči, predlagamo zvezo z Mehiko na teje podlagi: Skupno se bomo bojevali in skupno sklenili mir. Dali bi splošno finančno podporo ter smo mnenja, da bi Mehika zopet dobila izgubljene pokrajine Novo Mehike in Arizone. Podrobnosti izvedbe prepuščamo Vam. Naročamo Vam, da strogo zaupno sondirate Carranzo in da mu, kakor hitro izbruhne vojna z Ameriko, date razumeti, da naj iz lastne inicijative stopi v stik z Japonsko ter jo pozove, da naj se pridruži, ob enem pa naj ponudi svoje posredovanje med Japonsko in Nemčijo. Opozorite Carranzo na to, da omogoča izvedba brezobzirne podmorske vojne poraziti Anglijo in tekom malo mesecev prisiliti k miru.

Podpis: Zimmermann.

Reuter trdi, da je bil ta dokument v Wilsonovih rokah, ko je pretrgal zveze z Nemčijo. Zadosten odgovor je na to pritožbo državnega kanclerja, da je Amerika kratkomalo prekinila zveze ne da bi bila tozadevno navedla vzroke. Reuter vidi v tem dokumentu potrjeno domnevanje izraženo že od ameriških vojskovodij, da bi Japonska, če bi kdaj vpadla v Ameriko, to storila skozi Mehiko v dolino Mississippija ter deželo raztrgala na dva dela.

Komplot med Nemčijo in Mehiko.

V glavnem odseku nemškega državnega zbora je državni tajnik za zunanje zadeve dal pojasnilo glede instrukcij, ki so bile poslane nemškemu zastopniku v Mehiki in predlagale skupno postopanje Mehike in Japonske z Nemčijo proti Zedinjenim državam. Državni tajnik je rekel: Da smo se za slučaj vojne z Ameriko ozrli po zaveznikih, je naravno. Tudi ni obžalovati, da je po ameriški razglasitvi izvedela Japonska za te instrukcije. Za pošiljatev instrukcij smo zbrali najvarnejšo pot. Kako so Amerikanci dobili te instrukcije v roke, ni znano. To je nezgoda, kar pa nič ne preminja na dejstvo, da je bil ta korak potreben v domovinskem interesu. Najmanj je Amerika imela pravico, se zaradi tega razburjati, ker je bil storjeni korak opravičena obrambna akcija za slučaj vojne.

Japonska ostane zvesta ententi.

New York, 1. marca. Državni tajnik Lansing je sporočil v uradn. sporočilu, da Zedinjene drve ne verjamejo, da bi bila Japonska vedela za nemški naklep ali da bi se hotela udeležiti nemške nakane. Lansing je tudi izrekel zaupanje vlade, da se Mehika ne bo vmešavala. Japonsko veleposlaništvo izjavlja uradno, da se vlada v Tokiju na noben način ne bo dala pregovoriti od Nemčije. Nasprotno je japonska vlada iznova zatrdila, da se bo držala zvesto zveze z entento in da bo ostala v prijateljskih stikih z Zedinjenimi državami.

Köln, 7. marca. „Kölnische Ztg.“ poroča 1. t. m. iz Washingtona: Japonski poslanik Sato je podal v washingtonski „Times“ tole izjavo: Nemčija se zelo moti, če misli, da namerava moja dežela skupaj z Mehiko in Nemčijo pričeti vojno proti Zedinjenim državam. Jaz govorim oficijalno za svojo vlado in pravim, da se to ne bo zgodilo, dasiravno poskuša Nemčija v svojem sedanjem položaju vse in dasiravno se mi zdi zelo verjetno, da si je Nemčija izmislila tak načrt.

Nemško svarilo Ameriki.

Berolin, 8. marca. „Norddeutsche Allg. Ztg.“ piše: Danes predsednik odkrito priznava, da je mogoče, da se bo Amerika neposredno udeležila vojne. Žrtve, ki jih moramo doprinesati, da ohranimo mir z Združenimi državami, dosežejo svojo mejo, kadar gre za to, da uveljavimo svojo pravico do življenja, da zmagovito izvajujemo vsiljeni nam boj za obstanek. Bil je korak naravne previdnosti, ako smo se nasproti eventualnemu novemu sovražniku ozrli po novih zaveznikih. Naša ponudba naj bi se izročila Mehiki še le po

ameriški vojni napovedi. Tudi še danes se želimo izogniti vojni z Združenimi državami. Ako goji Ameriška isto željo, potem Mehika ne bo o naši ponudbi izvedela več kakor to, kar je Wilsonova vlada sama objavila.

Kako naj padejo kocke, to je predsednikova stvar. Samo njega zadene pred zgodovino odgovornost, če se lastna njegova država, ki je dosedaj še uživala blagoslove miru in ki zato ne more biti nebesom dovolj hvaležna, zaplete brez nujne potrebe v grozote krvave svetovne vojne. V Wilsonovih rokah je življenje onih ameriških državljanov, ki zaničujejo naše svarilo, da naj se ne podajo v nevarne morske okoliše, v njegovih rokah pa je tudi usoda vseh onih tiščočev, katerim bi prineslo razširjenje vojne pogin, žalost in smrt. Naj se odloči Wilson kakor hoče, naj izbere vojno ali mir, nas ne bo niti za las odrinil s pota, po katerem smo krenili 1. februarja.

Vojna napoved še ta teden?

Haag, 8. marca. V Londonu računajo, da bo Amerika še ta teden napovedala Nemčiji vojno. Poseben pomen pripisuje konferenci, ki se je vršila med Lloydom Georgeom in ameriškim veleposlanikom.

Posledice nastopa Združenih držav.

Dunaj, 8. marca. „Daily Mail“ poroča iz Newyorka: Nemcem prijazni listi izjavljajo, da bo intervencija Amerike svetovno vojno podaljšala. Ententa bo računala na udeležbo ameriške armade, ako letošnji boji ne prinesejo odločitve. Pred jesenjo pa bi ameriške čete ne mogle na evropska bojišča. Ententa je pripravljena nadaljevati vojno tudi še 1918. leta. Wilsonova pomoč pa naj paralizira učinek poostrene podmorske vojne, s katero hočejo Nemci vojno skrajšati.

Prelom med Bulgarijo in Ameriko.

Budimpešta, 8. marca. „A Vilag“ poroča iz Sofije: Bolgarija je pretrgala diplomatske zveze z Združenimi državami ter je naročila svojemu washingtonskemu poslaniku, da naj zahteva svoje akreditivne listine.

Berolin, 8. marca. „Radio“ javlja iz Washingtona: Tukajšnji bolgarski poslanik je dobil od svoje vlade naročilo, da zahteva svoje potne listine.

Vojna z Italijo.

Dunaj, 3. marca.

V Suganskem odseku je vzdrževala italijanska artiljerija na posameznih krajih od časa do časa živahen ogenj. Sovražen oddelek, ki je prodiral pri Scure Ale (ob potoku Maso), je bil zopet potisnjen v svojo pozicijo. Zapadno Asiaga je prekorčila jedna tirolska črnovojniška patrolja ponoči sotesko Asso, zajurila neki italijanski jarek zapadno Canove, porazila posadko in pripeljala od tega pohoda nekaj vjetnikov.

Dunaj, 4. marca.

Včeraj zvečer so razdejali oddelki pešpolka št. 24 in c. kr. domobr. pešpolka št. 20 sapo in najsprednje sovražne pozicije pri Gornji Vrtojbi ter pripeljale nazaj 47 vjetih in 2 strojni puški. Naša artiljerija je uničila skladišče municije pri Podsabotinu.

Dunaj, 5. marca.

Ob primorski fronti je bil artiljerijski ogenj in ogenj metal min, ko se je vreme zjasnilo, zopet živahnejši. Zvečer so Italijani zlasti silno obstreljevali Kostanjevico. Pri Dolju pri Tolminu so sunile patrolje pešpolka št. 37. tja v zadnji sovražni jarek, premagale posadko ter pripeljale brez lastnih izgub nazaj 10 vjetnikov.

Ob tirolski vzhodni fronti so napadli Italijani severno od doline San Pellegrina proti Cimi di Castabelli. Po izmene polnem boju se jim je posrečilo zavzeti neko sprednjo pozicijo. Boj še ni končan.

Pred deseto soško bitko.

Budimpešta, 5. marca. „Pesti Naplo“ poroča iz bivališča Borojevičeve armade:

V goriškem odseku se opaža izredno ogromno zbiranje italijanske artiljerije. Vsa znamenja kažejo, da pričetek desete soške bitke je le še vprašanje nekaj dni.

Naše pozicije tečeje 1200 do 1500 korakov pred Gorico. To obvladujejo popolnoma naši topovi. Samo stran za gradom je nekoliko zavarovana. Tam se nahaja najbrže italijanski divizijski štab in vojaške pisarne.

Dunaj, 6. marca.

Močno deževje je oviralo v splošnem bojno delovanje in pretrgalo tudi boj severno od doline San Pellegrino. Ponoči se je začel zopet minski ogenj proti naši poziciji pri Costabelli. Italijanske napadalne poskuse smo ustavili v svojem zapornem ognju. Sovražni nenadni napad na Colbricon smo z ročnimi granatami zavrili.

Danes zjutraj je izvršil sovražnik pred Monte Siefom večjo razstrelitev; naše pozicije so ostale nepoškodovane.

Dunaj, 7. marca.

Na tirolski vzhodni fronti se je vršilo v več odsekih več bojov z ugodnim izidom za naše orožje. Pregnali smo sovražni oddelek, ki je prodiral proti našim pozicijam ob izhodu iz doline potoka Maso. Dva nočna napada Italijanov na naše pozicije na Costabelli sta se ponesrečila ob žilavem odporu naših čet. Poskušen sovražni napad na Monto Sief se je zlomil že v našem zapornem ognju. Tamošnja razstrelitev, ki je veljala našim pozicijam, je poškodovala samo italijanske pozicije.

Ruski neuspahi.

Dunaj, 3. marca.

Včeraj naznanjeno podjetje jurišajočih čet ob Narajovki je prineslo 3 ruske oficirje, 226 mož in 7 strojnih pušk. Pri Vorončinu v Voliniji započeti jednaki sunek je privedel naše oddelke na 2½ km frontni širini 1½ km globoko v sovražne pozicije in jim nudil priliko za učinkovito uničujoče delo; ko so to končali, so se vrnili z 122 vjetniki in 4 strojnimi puškami.

Berolin, 3. marca.

Med Ilukstom in Naroškim jezerom ter ob Stohodu je bil artiljerijski ogenj živahnejši kakor prejšnje dni. Pri Voronczynu (zapadno od Lucka) so vdrle čete v naskoku v širini 2½ km nekako 1500 m globoko v rusko pozicijo, razdejale kritja ter se vrnile s 122 vjetimi in 4 strojnimi puškami. Pri sunku vzhodno od Narajovke se je število vjetih zvišalo na tri častnike, 226 mož, plen na 7 strojnih pušk.

Dunaj, 6. marca.

V Bukovini so se ponesrečili ruski sunki. Južno od Brzezanov smo zavrili ruski ponočni napad.

Berolin, 7. marca.

Med Vzhodnim in Črnim morjem je bil ogenj pri pojemačem mrazu v posameznih odsekih živahnejši. Delovanje pehote je ostalo še majhno.

Boji na zapadu.

Berolin, 3. marca.

Pred dnevom so poskusili močni angleški izvidni oddelki pri Hulluchu in Lievinu, v večernih urah na drugih točkah fronte v Artoisu manjše čete vdreti v naše jarke; povsod smo jih zavrili. Na obeh bregovih Ancre so se zopet vršili silni infanterijski boji, v katerih je izgubil sovražnik poleg krvavih izgub 60 vjetih in 8 strojnih pušk.

Ob Aisni in Champagni so se ponesrečili sunki Francozov proti nekaterim našim jarkom.

Berolin, 4. marca.

Megleno vreme je držalo skoz in skoz bojno delovanje v zmernih mejah. Na več točkah so bila lastna podzvetja uspešna. Pri Chillyju med Sommo in Avro smo vjeli 18 Angležev, ob cesti Etain-Verdun nad sto Francozov, na obeh straneh reke Doller (Gornja Alzacija) pa 37 Francozov.

Berolin, 5. marca.

Pri razglednem vremenu je bilo na mnogih točkah fronte bojno delovanje proti prejšnjim dnevom stopnjevano. Severno od Somme so napadli Angleži po močnem ognju južno od gozda St. Pierre Vast. Po trdem boju je ostal kos jarka ob poti Bouchavesnes-Moislains v njihovih rokah. Sicer smo jih vrgli nazaj.

Na vzhodnem bregu Mose so vzele naše čete francosko pozicijo ob gozdu Caurieres v širini kakih 1500 metrov v naskoku ter zavrile mogočne protinapade. Tudi ob jugovzhodnem voglu gozda Fosses smo iztrgali Francozom važno točko.

Poleg krvavih izgub ki so jih konstatirali naši izvidniki, ki so prodrli preko zavzetih črt, je izgubil sovražnik 6 častnikov in 572 mož vjetih ter plena 16 strojnih pušk in 25 brzostrelnih pušk.

V zelo številnih bojih so izgubili nasprotniki včeraj 18 letal, med njimi eno sestreljeno s tal. Mi smo izgubili 4 letala.

Berolin, 6. marca.

Na desnem bregu Somme je bil artiljerijski boj proti večeru silnejši. Po bobnajočem ognju so Angleži vzhodno od Bouchavesnesa zopet napadli. Njih napad smo zavrili, nadaljni napad smo s svojim uničevalnim ognjem preprečili.

Na ostalih odsekih fronte je bilo pri snežnem metezu večidel malo streljanja. Izvidniki, ki so doglali potek francoskih pozicij ob gozdu Caurieres nasproti črtam, ki smo jih mi tam zavzeli, so pripeljali še 15 vjetih.

Berolin, 7. marca.

Ob Scarpi, na ebeh straneh Ancre in Somme, v Champagni in na vzhodnem bregu Mose je je bilo včeraj artiljerijsko delovanje živahno. Večkrat je prišlo tudi do bojov izvidnih oddelkov s posadko jarka. Zvečer so napadli Francozi na se-

verovzhodni fronti Verduna naše bližnje pozicije ob gozdu Caurieres. Z ognjem smo jih zavrnili. Jasno vreme je podpiralo letalce pri izpolnjevanju njih nalog. V številnih bojih v zraku smo zbili 15 sovražnih letal. Mi smo izgubili vsled učinkovanja sovražnika eno letalo.

Francoski torpedni rušilec potopljen.

Pariz, 10. marca. Mornariški minister sporoča: Torpedni rušilec „Cassini“, ki vrši v Sredozemskem morju patroljsko službo, je bil 28. februarja ob 1. zjutraj od sovražnega podmorskega čolna torpediran. Shramba za smodnik je eksplodirala, nakar se je ladja v manj kakor 2 minutah potopila. Poveljnik, 6 nadaljnjih častnikov ter 100 podčastnikov in moš je poginilo, 2 častnika in 32 podčastnikov in moš je bilo rešenih.

„Cassini“ je bil minonosce iz l. 1894 z 981 tonami in 5080 konjskimi silami, dolg 80 m in širok 8,2 m. Oborožen je bil z 1 topom kalibra 16 centimetrov, 3 topi kalibra 6,5 cm in 7 topovi kalibra 3,7 cm. Normalna posadka je štela 147 moš.

Kitajska in Nemčija.

Prelom med Kitajsko in Nemčijo.

London, 5. marca. Listi priobčujejo to-le brzojavno vest iz New Yorka: Glasom brzojavke iz Pekinga se je izrekel kabinet soglasno za prekinjenje razmerja z Nemčijo. Predsednik tega sklepa ni odobril ter izjavil, da ima po ustavi samo on to pravico. Ministrski predsednik je nato odstopil ter mu bodo sledili najbrže ostali ministri. Glasom brzojavke iz Pekinga je prišlo pred demisijo ministrskega predsednika do hudega spora med njim in predsednikom republike, ki demisije najbrže ne bo sprejel. V razmerju med Kitajsko in Nemčijo se ni nič izpremenilo. Wolffov urad pripomnja k temu: Sporočamo to vest z vso rezervno, ker o vsebini ni niti tu, niti pri kitajskem poslanstvu uradnega poročila.

Frankfurt, 6. marca. „Frankfurter Ztg.“ poroča: Londonska „Morning Post“ javlja 2. marca iz Sangaja: Predsednik Lijuaung je za nevtralnost. Kabinet pa je sklenil prekiniti diplomatske stike z Nemčijo in ji pozneje napovedati vojno. Predsednik je vzel ta sklep na znanje s pridržkom, da ga mora odobriti parlament in da se morajo o njem obvestiti guvernerji provinc. Zunanji minister Vutingfong je nato odstopil.

London, 6. marca Reuter poroča: Pogajanja med entento in Kitajsko glede finančne podpore za slučaj preloma z Nemčijo se nadaljujejo. Vse vodilne osebe na Kitajskem so za prelom, vendar pa obstojajo še nekatere tehnične težkoče, katere hoče predsednik odpraviti, predno privoli v pretrganje odnošajev z Nemčijo.

Prelom Kitajske z Nemčijo.

Lugano, 8. marca. Kitajski poslanik v Rimu je izjavil z ozirom na ministrsko krizo v Pekingu, da bo ostala brez upliva na politiko in na vprašanje pretrganja diplomatskih odnošajev z Nemčijo. Pretrganje zvez z Nemčijo je neomajno sklenjeno.

Proti oktroiu in za parlament.

Z Dunaja poročajo 7. marca:

Danes se je vršila tu seja predsedstva hrvatsko-slovenskega kluba, v kateri se je razpravljalo o notranjepolitičnem položaju. Objavljeni komunikke poudarja, da bi imela razrešitev notranjepolitičnih vprašanj brez sodelovanja narodov, katerih življenjski interes zahteva na eni strani mogočno pozicijo monarhije v srednjeevropski zvezi držav, na drugi strani pa notranjo okrepitev celokupne monarhije, v obeh smereh le nasprotno posledice. Zato je nujno potrebno, da se skliče državni zbor, ki naj ugodno razreši narodnopolitična vprašanja, ki omogočijo narodom vztrajanje, tako aprovizirano vprašanje ter oskrbovalne zadeve, ki jih je vlada postavila na dnevni red, vstevši zadevo povrnitve škod povzročenih po vojni in oskrbovalne akcije za begunce. Tudi za priprave, ki naj omogočijo prehod k mirovnemu gospodarstvu je neobhodno potrebno, da se skliče državni zbor.

Isti dan je zborovalo tudi predsedstvo „Česke Zveze“, ki je konstatiralo: Politika „Česke Zveze“ mora dejansko računati z neprestanimi stremiljenji, ki hočejo sedanje težke čase izrabit za enostransko razrešitev gotovih narodnopolitičnih vprašanj. Proti temu poudarja predsedstvo „Česke Zveze“, da je v interesu države na zunaj in na znotraj nujno potrebno, da se skliče parlament, in da torej sedanji moment nikakor ni ugoden enostranski razrešitvi spornih narodnih vprašanj. S takim činom bi se kršilo narodnostno premirje; to premirje ohraniti je dolžnost vseh faktorjev naše države. Z izvenparlamentarno razrešitvijo teh vprašanj ne omogočimo delazmožnosti državnega zbora. Predpogoj stvarnega in nemotnega delovanja parlamenta je, izvzemši resno voljo vseh faktorjev, edino le poslovnik. Zastopniki češkega naroda so pripravljeni se pogajati in skleniti dogovore o spornih narodnih vprašanjih. One

zadeve, ki jih smatra „Zveza“ sedaj za prave državne potrebe, so bile našete v programatični izjavi min. predsednika pri zadnjih konferencah 3. in 4. marca. „Zveza“ je odločena, da bo v interesu države in dinastije sodelovala v parlamentu pri razrešitvi vseh takih vprašanj, ki so v zvezi z obrambo države in blagobitom prebivalstva.

Popoldne se je vršila skupna seja predsedstev „Česke Zveze“ in „Hrvatsko - slovenskega kluba“, v kateri se je konstatiralo soglasje nazorov obeh političnih skupin.

Brno, 7. marca. „Moravska Orlice“ poroča iz Prage: Kljub konzervativnih veleposestnikov je izročil min. predsedniku grofu Clam - Martinicu poseben memorandum, v katerem sviri pred nepravilnim postopanjem v aktualnih vprašanjih. Memorandum se smatra za interni akt kluba in zaenkrat ne bo objavljen.

DNEVNE VESTI.

Cesar kot najvišji armadni poveljnik. Kmalu potem, ko je cesar Karel nastopil vlado, je tudi prevzel najvišje poveljstvo nad celo armado in mornarico. Vodstvo armade in mornarice je trajno v cesarjevih rokah in se bavi cesar z vsemi operativnimi organizatoričnimi zadevami. V Badenu stanuje cesar v skromni hiši, znameniti po tem, da jo je obiskalo že mnogo zgodovinskih osebnosti. V tej hiši je bil zdaj podpisan tudi že marsikateri zgodovinski pomembni dokument. Cesar sprejema vsak večer šefa generalnega štaba, ki mu na podlagi došlih izvestil poroča o dogodkih na raznih bojiščih. A tudi ob drugih urah dneva da cesar poklicati šefa generalnega štaba in druge referente, se z njimi posvetuje in stori na to svoje odločbe.

Cesarica za vojaške domove. Cesarica Cita je darovala za vojaške domove 240.000 K. Polovico dobi avstrijski, polovico pa ogrski centralni komitej.

Odlikovanje fml. barona Conrada. Fefdmarsal baron Conrad Hötendorf je bil od nemškega cesarja odlikovan s hrastovim listjem k redu Pour le mérite.

Odpravljeno privezovanje. Cesar je izdal armadno in mornarično povelje. Zaupajoč na vedno posvedočeno disciplino in na sijajno v trdem vojnem času izkazanega duha svoje hrabre brambne sile, sem se odločil, odpraviti kazni privezovanja. Baden, 2. marca 1917. Karel I. r.

Skupni urad za prehrano. Na cesarjevo inicijativo je bil ustanovljen poseben odbor za prehrano kot organ za orijentiranje in posredovanje v zadevah prehrane med vojaškimi in civilnimi oblastmi. Odbor je pod neposredno dispozicijo cesarja, ima svoj sedež na Dunaju in so v njem zastopniki vseh centralnih mest, ki imajo opraviti s prehrano. Načelnik odbora je generalni major Otokar pl. Landwehr. Odbor je začel poslovati dne 5. marca.

Potomcem dveh na polju slave padlih hrabrih slovenskih častnikov podeljeno plemstvo. Cesar je podelil vdovi polkovnika gorskega artiljerijskega polka št. 12, Frana Murka, ki je umrl vsled rane, dobljene na bojišču, ge. Klementini Murkovi in njenima sinoma Ivanu in Frideriku Murku plemstvo in priimek „Kalište“ ter vdovi v boju padlega polkovnika Frana Drenika, ge. Mariji Drenikovi in njenimi otroki Izabeli, Klotildi in Alfred Dreniku plemstvo in priimek „Pietra Rossa“.

Osebnostna vest. Gosp. Engelbert Gangl, c. kr. učitelj na opuščeni pripravnici c. kr. deželne realke v Idriji, je pridelen v službovanje pripravnici za srednje šole na Proseku.

Izreden uspeh V. vojnega posojila na Kranjskem. Na 5. vojnem posojilu je bila na Kranjskem podpisana vsota 49,655.094 K. Nasproti uspehu pri 4. vojnem posojilu z 39,874.480 K je bilo skoraj deset milijonov več podpisanih.

Sodnijske pozivnice kot legitimacije. Notranje ministrstvo je v sporazumu z armadnim poveljstvom odredilo, da zadostujejo sodnijske pozivnice (k zaslišanjem, razpravam itd.) kot legitimacije za vojnjo iz bivališča povabljenega k sodnji in nazaj in da poleg teh pozivnic ni treba nobene druge izkaznice, ako potrdi domači župan na pozivnici identiteto povabljenega s podpisom in pečatom in povabljeni pozivnico podpiše.

Odprava enega brezmesnega dne. Ker je vsled prehodnih neugodnih transportnih razmer dovoz moke v velika konzumna centra počasnejši in ker se nedostatek ne da nadomestiti niti s sočivjem niti s krompirjem, je urad za prehrano pooblastil deželne vlade, da smejo odpraviti eden brezmesni dan. Tudi je v bodoče dovoljeno na eden izmed ostalih brezmesnih dni prodajati ovčje meso.

Popis zalog. Vlada pripravlja naredbo o popisu zalog živih in življenjskih potrebščin. Rekviriralo pa se bo le v industrijskih, obrtnih in podobnih gospodarstvih, v privatnih gospodarstvih pa v splošnem ne. Tudi baje ni nameravana splošna preiskava privatnih stanovanj, temveč bodo oblasti le upravičene od vsakogar zahtevati, da naznani kakšne in koliko zalogo da ima. Poleg tega bo vsebovala nova naredba stroge določbe proti prekupevanju. Obrtniki in trgovci bodo morali znova

prositi za licenco in v bodoče bodo vse kupčije dovoljene izključno le upravičenim trgovcem. Sistem maksimalnih cen bo najbrž odpravljen in nadomeščen z „vzornimi“ cenami (Richtpreis). Naredba bo kaznovala prestopke s strogimi kaznimi (zapor do enega leta, globa do pol milijona kron).

Napad. Pri Kranju je 28. pr. m. zvečer neki mladenič napadel 21letno Ivano Rogelj iz Primskovega, ko je šla domov iz mesta, vzel jej je denarnico in zbežal. Prijeli so zaradi tega napada hlapca Antona Kotlovška iz Mengša in nekega njegovega tovariša.

Podraženje krompirja. Urad za prehrano hoče zvišati cene krompirja in sicer na 15 kron za 100 kilogramov. Dotična naredba izide danes ali jutri. Obenem so določene tudi cene za krompir, ki se bo letos pridelal. Temeljna cena bo znašala tudi 15 K za 100 kg, a samo za tiste posestnike, ki niso od postaje oddaljeni več kakor 10 kilometrov. Za tiste posestnike, ki so oddaljeni od postaje 10 do 20 kilometrov, bo dovoljeno pri vsakih 100 kg krompirja pribiti eno krono za prevoz, pri tistih posestnikih, ki so oddaljeni več kakor 20 km od postaje, bo dovoljeno pribiti 2 K pri 100 kg. Novi krompir bo torej veljal 16 do 17 K. Ta prevozní dobitek bo dovoljeno pobirati od 10. avgusta 1917.

Prejeti darovi za goriške begunce: Neimenovana gospodična najdenine K 15—; neimenovana gospa poslala po c. kr. okraj. glavarstvu K 200—; diletantje pribitek zadnje čitalniške predstave v Kranju K 200—. Podporni odbor za goriške begunce se prav toplo zahvaljuje za te darove.

Vreme v sušcu. Po teoriji prof. Zenger-ja pripada na mesec sušec sicer malo, za to pa tem močnejših poruh. Teh pa je pričakovati 1., 14., 18., 24., 27. in 28. Najmočnejše uplivajo poruhe dne 1., 14. in 27. V splošnem bo vreme meseca marca mirno, četudi ostane toplota pod normalom. Padavine bodo številnejše, zlasti sredi in koncem meseca. — Takoj začetkom meseca nastanejo ob izvanredno hitrem padanju zračnega pritiska jugozapadni vetrovi s padavinami. Vpliv poruhe z dne 1. sušca traja do 8.; v tem času je pričakovati, posebno v višjih legah, zopetnih nočnih mrazov. Med 8. in 13. marcem se bo zjasnilo, na to preide severovzhodni veter v jugovzhodno smer in toplota se dvigne. Dne 14. t. m. se pooblači in veterno, grdo vreme s padavinami bo trajalo do 18. Med 18. in 24. je pričakovati zboljšanje vremena, ki se bo sicer prehodno prevrglo 24. marca, potem pa trajalo do 27. Na to sledi zopetno poslabšanje pri jugozapadnih in zapadnih vetrovih in številnejših padavinah. Dne 28. se toplota znatneje dvigne in mrazovi izostanejo popolnoma. Precej veterno vreme in izdatnejše padavine trajajo potem do konca meseca.

Romunsko žito na Štajerskem. Graški listi poročajo: Dne 6. t. m. je prispelo v Gradec 30 vagonov romunskega žita. 14 vagonov dobi mesto, ostalih 16 vagonov se razdeli po deželi. Vsekako dobimo v kratkem tudi na Kranjskem romunsko žito.

Nov potresni sunek v Brežicah. Iz Brežic poročajo: V nedeljo, dne 4. marca ob 1/4. zvečer je prestračil prebivalce nov močan potresni sunek, ki je trajal 8 sekund. Sunek je napravil mnogo nove škode.

Nimamo . . . Sotrudnik „Köln. Volkszeitung“ pripoveduje sledečo mično zgodbo: Pred kratkim, povodom nekega izleta na smučeh, sem v gozdu zgrešil pot. Konečno, ko se je že precej zmrčilo, pridem do male hiše sredi gozda. Potrkam in mala, komaj desetletna deklica mi odpre vrata. „Punčka, vprašam, ali bi ti mogla meni —?“ Deklič me ne pusti izgovoriti. „Ne,“ odvrne, „mi sami nimamo niti masla niti jajc.“ „Ampak, jaz hočem samo izvedeti, kako pridem do najbližnje vasi?“ Mala se glasno zasmije: „Ne hodite tja, tam tudi ničesar ne dobite!“ N. L.

Slovana 1. številka se je razposlala dosedanjim in novim naročnikom. Da se dosedanja zamuda dohiti, izideta 2. in 3. štev. v skupnem znesku v drugi polovici t. m. Ta obširen zvezek bo obsegal obilo beletrije in bo imel sledeče umetniške priloge: Maksim Gaspari: Cvetna nedelja (butare) in Velika noč; Tratnik: Berači in J. Manes: Student. Prvi dve sliki bode ta v krasnem trobarvnem tisku, slednji dve v enobarvnem izvršeni. Prva številka „Slovana“ je pošla in ker se je oglasilo še mnogo novih naročnikov, izide še enkrat v ponatisu. Prosimo nujno vse, ki se še mislijo naročiti na „Slovana“, da se naroče takoj, da se določi število drugega natisa 1. številke. „Slovana“ stane za vse leto 12 K, za pol leta 6 K. Upravišstvo „Slovana“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica 10. I.

Ali res ni odpomoči? Doma ostali pošiljajo svojim dragim, ki so vpoklicani, a se nahajajo še v zaledju, razne potrebščine, kakor kruh, tokak, perilo in dr., toda dan na dan se čujejo pritožbe, da vse sploh ne pride v prave roke, če pa željno pričakujoč siromak kaj dobi, ni v zavoju niti petine drugo je vse izginilo. Ne drži ne zavoj, ne zaboj ne košara, tatinske roke dosežejo vse. Kje je krivda nam ni znano, vsekako bi se pa po našem mnenju vendar dalo nekaj ukreniti ter priti tatvi-

Spominjajte se „Rdečega križa“.

nam v okom. Ljudje pritrgajo sami sebi, samo da bi ugodili prošnjam svojcev, toda mesto v teh, pride poslano pa v tatinske roke!

Podpora rodbinam vpoklicanih vojakov. V ministrskem predsedstvu je bilo posvetovanje o podporah rodbin vpoklicanih vojakov. Z ozirom na željo, naj se zvišajo podpore v večjih mestih in industrijalnih krajih za 30 odstotkov, je finančni minister izjavil, da še ne ve, če bo mogel tej želji ugoditi, pač pa je obljubil zvišati podporo za otroke do osmega leta starosti. Tudi je vlada izjavila, da bo delala pri podporah razloček med tistimi ženami, ki imajo kak postranski zaslužek

in med tistimi ki ga nimajo. Nekateri listi trde, da hoče vlada čim preje zvišati podpore za povprečno 20 odstotkov; v mestih in industrijalnih krajih bo podpora večja, kakor drugod. Za otroke do 8. leta bo podpora tako velika, kakor za odrasle. V januarju l. 1915. so znašale podpore 52.1 milijona K, v decembru 1916. že 140.2 milijona, v januarju in februarju pa mesečno povprek kakih 160 do 170 milijonov. Od začetka vojne se je izdalo za podpore že 3000 milijonov kron. Za l. 1917. se računa, da bo treba za te podpore 1700 milijonov. Če se zvišajo podpore za 20 odstotkov, bo to zneslo na leto še 340 milijonov več.

Razširjajte naš list.

Njiva, večji vrt ali travnik

čim bližje mesta se želi kupiti. — Naslov pove upravništvo lista.

Prodajalka

mešane stroke želi premeniti službo. — Ponudbe naj se blagovolijo pošiljati do 31. marca t. l. na upravništvo lista.

Kupim vsako množino

smrekovega
orehovega
jesenovega
češnjevega
hruševega
lipovega
hrastovega

lesa

na vago ali na meter. Debelina od 30 cm naprej.

Kupim tudi

kostanjev les

Natančnejša pojasnila daje **L. REBOLJ, KRANJ.**

Zahvala.

Za pristrčne dokaze tolažilnega sočutja ob smrti našega iskreno ljubljenega sinčka

Zvonko-ta

izrekamo vsem najtoplejšo zahvalo.

Osobito se še zahvaljujemo vsem onim, ki so nepozabnega ljubljenčka spremili k zadnjemu počitku.

Rodbina Savnik-ova.

„KINO IDEAL“ V LJUBLJANI.

Največji kino dogodek v „Kino Ideal“ v Ljubljani bo

Velika bitka ob Sommi

Uradno vojaški posnetki najbolj kritičnih momentov. Dovolilo za uprizoritev zastopstvo generalštaba III B.

Rožni tat.

veseloigra štiridejanka iz znamenite ameriške serije z Mart Vivianom.

Tudi za mladino dovoljeno.

Torek, 13.; sredo, 14.; četrtek, 15. in petek, 16.
2 uri trajajoči predstavi ob 3., 5., 7. in 9. uri
vsled visokih nabavnih stroškov povišek cen.

POZOR! Soboto, 17. ob 3. in 4. uri; nedeljo, 18. ob 3., 4., 5. in 6. uri se predvaja **samo** film **POZOR!**

VELIKA BITKA OB SOMMI pri navadnih cenah.

Soboto, 17. ob 5., 7. in 9. uri; nedeljo, 18. ob 7. in 9. uri
nov dve uri trajajoči spored:

Profesor Osiander, in Bitka ob Sommi.

Tiskarskega vajenca

sprejme takoj

Tiskarna „Sava“ v Kranju

3 zlati nauki za zdravje želodca!

Kdor s „FLORIAN-om“, se krepča,
Zmeraj dober tek ima!

Če želodec godrnja,
Pij „FLORIAN-a“, pa nehá!

Ni otožen, ni bolan,
Ta, ki vživa „FLORIAN“

2

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge po čistih

brez odbitka rentnega
davka.

4 1/4 %

brez odbitka rentnega
davka.

6 52—5

Rezervni sklad
nad K 1.000.000

Hranilnih vlog
nad K 23.000.000